

etc. (*Ll. Bl. Stes. Creus*, § 31, p. 38.2); 1122-3: cast-
trum *Stupananum* --- de *Stupaniano*» (*BABL* vi, 543);
1130: *Estopagnano* (*Li. Fe. Ma.* i, 531); 1131: *Sto-*
pagnano (*CoDoACA* iv, 6).

1157, en la carta de població que donen a *Abella* ¹ 5
«ego Ermengaudus comes --- et Bernardus *Stapania-*
ni et alii senioribus *Abelle* --- preter domenegatura
de predicto comite et de Bernardo de *Stapaniani*»
(repetit així a la línia 21); ² 1173-76: *Stepagnano*
(Kehr, *Papsturk*, p. 481); 1199: *Stopanano* (*Li. Fe.* ¹⁰
Ma. i, 437); 1206: *Stopannà* (*Congr. Ll. Cat.*, 1906,
p. 433); 1237: *Estopagnan* (MiretS., *El més antic text*
cat., 28); 1414: *Stopangà* (*BDLC* vi, 259); 1495: *Sto-*
panyan 20 focs, en aquest fogatge; 1554: *Estopanyà*,
junt amb *Estanya* afrontat amb *Capestan*, de l'abadia ¹⁵
d'Àger (i junt amb Camporrells) afronta amb el «lu-
gar» i castell de *Miravete* (Moner, *Bibl. Escr. Rbg.*,
pp. 100 i 118).

ETIM. És l'explicada ja en *E.T.C.* II, 88. Contra
les aparences, no es pot tractar d'un NP romà en -IA- ²⁰
NUM dels tan corrents en tot el nostre domini (*E.T.C.*
I, 233-8) derivats de NPP romans, car no hi ha res
entre aquests, que hi doni base fonètica adequada.
Es deu tractar del nom propi de dona *Stephania*, que
no rarament apareix en la variant *Estepania*, per anti- ²⁵
ga lectura mig-sàvia de la grafia *ph*. Justament tenim
prova documental que una senyora feudal d'Estopanyà
és deia *Stepania*, car a ella li deixen «les *eixides*
d'*Estopagnan*» segons el citat doc. de 1237 (*BABL*
vii, 178). ³⁰

Certament no pot ser aquesta *Stepania* la qui don-
a a *Estopanyà* el seu nom, que ja existia prop de
dos segles abans, però degué ser una homònima seva
anterior, possiblement alguna rebesàvia d'aquesta, car
uns mateixos noms de fonts solien perpetuar-se en les ³⁵
famílies nobles.

Com era tan freqüent en el S. XI, aquest nom fe-
mení es declinà segons la flexió del tipus imparisil·là-
bic, *STEPANIA/STEPANIANIS*, -ANEM; d'aquest acusatiu ⁴⁰
sortí el NL. Car la labialització de la pretònica interna
de *Estep-* en *Estop-* és un fenomen fonètic corrent en
cat. i romànic (quasi normal), cf. *ensopegar* < *encepe-*
gar, *remandre* > *romandre*, *deixepina* > *deixuplina*,
reblir > *rublir*, cast. *tropezar* < *entrepeçar*, cat. vg.
roblegar, it. *dopo* DE POST, *domani* < *demani* (vegeu ⁴⁵
DECat III, 376). *L'Estepar* pda. d'Alcúdia de Carlet,
avui es diu més aviat *estopár*, que *Estepar*, com ho po-
sa el cadastre. Cf. encara l'art. *Estubeny*.

Encara que la forma labialitzada en *Estopanyà*, si-
gui tan predominant en les mencions antigues, hi ha ⁵⁰
tanmateix *Stepagnano* en un text tan autoritzat com
la butlla papal de 1176 i *Stapaniani* en la carta de
pobl. de 1157 o 1137 (Font Rius, *C. P.*, § 106.4, 15f.).
I aquestes variants de la vocal les podem també do-
cumentar en el nom de dona. *Estofania* devia ser una ⁵⁵
dama rica del S. XIII a la vall d'Àran, car un seu he-
reu «Domenq *Estofania*» era un dels més forts con-
tribuents de la vall (Reglà, *Lucha por Arán*, p. 391).
En el cas següent no estem segurs si és el nom d'una
dama pallaresa, o de la ribagorçana que hem supo- ⁶⁰

sat epònima, o fins i tot el nom mateix del poble que
estudiem: car el que puc llegir en un doc. de 1109
només és «Germana de *Staphania* [dama] quae atten-
dit ad comitissam Aldosam» (la comtessa de Pallars)
(*colle. Moreau* XLIV, ja citat a l'art. *Bonestarre*).

N'hi ha algun homònim, però podria ser més aviat
post-topònim del nom del poble ribagorçà: el Barranc
de l'*Estopinyà* és la gran fondalada central del te. de
Siurana de Prades (XII, 46.111); dubto que sigui un
derivat d'*estopa*, car fóra ben difícil llavors d'explicar
-iny-. El cognom *Estopinyà* és propi de la zona de l'E-
bre i del Maestrat, *AlcM* el troba en 10 p., tots d'a-
questa zona, i jo en dos homes vells dels Castellons i
la Pobleta, en te. de Morella (XVII, 164.17). Ignoro si
pot venir de *Stepania* o de *stoppa* el cogn. it., milanès
Stoppani, nom almenys de l'escriptor Antonio Stop-
pani, que publicà obres literàries i científiques des de
c. 1857.

Hom ha llegit *Stoperium* en un doc. de 1166: «Ocu-
lo de Molinis afr. Or. in via et transit per *Stoperium*,
Mer. Mont-Sancto» (Font Rius, *C. P.* I, § 128). Però
essent hapax potser hi ha error per *Stopenian* que se-
ria el barranc de Siurana.

En *E.T.C.* II, 87, havia posat en estudi altres pis-
tes etimològiques, ara descartades, que el crític pot
veure allí.

¹ Suposo *Abelda*, que és 15 k. dret S. d'Estopanyà
i també prop de Gavasa, Purroi i algun altre nom
citat allí; no pas cap dels *Abella* (com suposa Font
i Rius) que són molt més lluny. I el doc. escriu *Al-*
bella 5 cops, mai *Abella*. — ² Deu ser la forma de
l'original, avui perdut, fora d'una còpia del S. xv,
i eds. de SerraV., i Brocà. Font i Rius (*Cartas Pobl.*,
§ 106, I, 158, lín. 2 i 5).

ESTOPET, ESTOPO

Estopet, partida del terme d'Alcalà de Xivert (Baix
Maestrat) (xxviii, 178.23).

L'Estopo, prats del terme de Barruera (Alta Riba-
gorça) (xiii, 162).

ETIM. Derivats del ll. STUPPA «estopa» (cf. *DECat*
III, 786a12). *Estopet* ha de ser un collectiu en -ETUM
i l'*Estopo* pot ser extret d'un tal collectiu, pres errò-
niament per diminutiu. J. F. C.

ESTORM

Poblet del Pallars Jussà, agre. à Sant Esteve de la
Sarga, en el vessant Nord-Est del Montsec d'Àger.

PRON. LOCAL: as-/astórm, a Moror, 1957, en
l'enq. conjunta que hi vaig fer d'aquests dos termes
límitrofs (xviii, 130.21, 26, 27, 28, 132.1).

MENCIONS ANT. C. l'a. 1000, en una donació al
monestir de Lavaix: «--- ipsa vinea de *Muro* --- ter-
minatur or. --- occid., alia [vinea] de *Tormo*» (Serra-
noS., *NHRib.*, p. 437.15); 1069: «terra de Bono de
Ipsa Tormo», en un doc. de Mur (*BABL* vi, 117);